ערוצים
מבררי זהות

שיח מברר זהות כחלק מתכנית הלימודים וקשר עם התפוצות

הר וגיא
בית חינוך משותף

כל הדורות שלפני / יהודה עמיחי

כָּל הַדּוֹרוֹת שֶׁלְּפָנַי תָּרְמוּ אוֹתִי
קְמְעָה קְמְעָה כְּדֵי שֶׁאוּקַם כָּאן בִּירוּשָׁלַיִם
בְּבַת אַחַת, כְּמוֹ בֵּית תְּפִלָּה אוֹ מוֹסַד צְדָקָה.
זֶה מְחַיֵּב. שְׁמִי הוּא שֵׁם תּוֹרַמַי.
זֶה מְחַיֵּב.

"שְׁלֹשָׁה שֵׁמוֹת נִקְרְאוּ לוֹ לָאָדָם:
אֶחָד מַה שֶּׁקּוֹרְאִים לוֹ אָבִיו וְאִמּוֹ
וְאֶחָד מַה שֶּׁקּוֹרְאִין לוֹ בְּנֵי אָדָם
וְאֶחָד מַה שֶּׁקּוֹנֶה הוּא לְעַצְמוֹ
טוֹב מִכֻּלָּן מַה שֶּׁקּוֹנֶה הוּא לְעַצְמוֹ"

מדרש תנחומא, פרשת ויקהל א'

מאגר כל ישראל חברים
all israel brothers university
את פעילות בתיכון יהודי, ציוני ואוהבי

לכל איש ישם / זלדה

לְכָל אִישׁ יֵשׁ שֵׁם
שֶׁנָּתַן לוֹ אֱלֹהִים
וְנָתְנוּ לוֹ אָבִיו וְאִמּוֹ
לְכָל אִישׁ יֵשׁ שֵׁם
שֶׁנָּתְנוּ לוֹ קוֹמָתוֹ וְאֹפֶן חִיּוּכוֹ
וְנָתַן לוֹ הָאָרִיג

לְכָל אִישׁ יֵשׁ שֵׁם
שֶׁנָּתְנוּ לוֹ הֲהָרִים
וְנָתְנוּ לוֹ כְּתָלָיו
לְכָל אִישׁ יֵשׁ שֵׁם
שֶׁנָּתְנוּ לוֹ הַמַּזָּלוֹת
וְנָתְנוּ לוֹ שְׁכֵנָיו
לְכָל אִישׁ יֵשׁ שֵׁם
שֶׁנָּתְנוּ לוֹ חֲטָאָיו
וְנָתְנָה לוֹ כְּמִיהָתוֹ

לְכָל אִישׁ יֵשׁ שֵׁם
שֶׁנָּתְנוּ לוֹ שׁוֹנְאָיו
וְנָתְנָה לוֹ אַהֲבָתוֹ
לְכָל אִישׁ יֵשׁ שֵׁם
שֶׁנָּתְנוּ לוֹ חַגָּיו
וְנָתְנָה לוֹ מְלַאכְתּוֹ

לְכָל אִישׁ יֵשׁ שֵׁם
שֶׁנָּתְנוּ לוֹ תְּקוּפוֹת הַשָּׁנָה
וְנָתַן לוֹ עִוְרוֹנוֹ
לְכָל אִישׁ יֵשׁ שֵׁם
שֶׁנָּתַן לוֹ הַיָּם
וְנָתַן לוֹ
מוֹתוֹ

הר וגיא
בית חינוך משותף
04-6901200
קיבוץ דפנה, גליל עליון
דוא"ל: hvg@sulam.co.il

עיצוב: סלם, עין חרוד איחוד

שיח מברר זהות - רציונל

נושא הזהות היהודית והישראלית יוצר לא אחת תחושות של מבוכה ובלבול. התנגשות בין שתי תפיסות עולם שהחיבור ביניהן מעלה שאלות מורכבות. מצד אחד הדת היהודית המתבססת על ההלכה (וקיים קושי בציבור להפריד בינה ובין היהדות כתרבות), ומצד שני החברה החילונית המעמידה את האינדיבידואליזם ורצונו של הפרט במרכז.

יחד עם זאת, ודווקא בשל המורכבות של נושא הזהות, אנחנו מבינים את החשיבות הרבה שיש לנושא זה כגורם מרכזי, המחבר את האדם לתרבות ולחברה, שבה הוא חי. אנחנו מבינים כי לשם יצירת שיח זהות מכונן עלינו לחבר בין שני מישורים - בין המישור האישי והמישור הקולקטיבי.

דוגמא טובה לכך הוא הגורם המארגן של בית הספר - "נַחַל נֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה", שבאמצעותו יצרנו חיבור בין המקום כרכיב זהות - נחל הדן הזורם במרכזו של בית הספר ובין המהות שלנו כבית חינוך - לנבוע חוכמה, להיות בתהליך מתמיד של זרימה, התקדמות, חיפוש, מציאת נתיבים חדשים ולהוות מקור מים חיים עבור תלמידינו ועבור הקהילה, שבה אנו חיים.

תוכנית שיח הזהות שיצרנו באה לידי ביטוי בשני מישורים - המישור הבית ספרי והמישור הקהילתי.

במישור הבית ספרי - כל הרכזים בתחומי הדעת השונים נתבקשו לחבר שיעורים מבררי זהות בתחומם. השיעורים התבססו על ארבעה מרכיבים:
א. סיפור/ נושא/סוגייה המעוררים שאלות של זהות
ב. חיבור בין האישי לקולקטיבי
ג. טקסטים נילווים
ד. שאלות מבררות זהות
את השיעורים היה עליהם להגיש על פי מתווה אחיד שכלל רציונל, מטרות, מבנה ורפלקציה.

במישור הקהילתי - בחרנו להתמקד בנושא העמיות היהודית ובקשר שיש לנו עם יהדות התפוצות ועם קהילות מעבר לים. נוכחנו לגלות כי המשלחות של בית הספר לחו"ל מעלות שאלות של זהות והשוואה במפגש שנוצר בזכות החיבור בין הקהילות השונות. דווקא יהדות התפוצות יודעת לא אחת לתת ביטוי ברור לזהותה היהודית יותר מאשר היושבים בארץ. מפגש זה מהווה מבחינתנו הזדמנות אותנטית לעיסוק בנושא ולתהליך של ברור עצמי.

באופן כזה אנו מבקשים להפוך את בית הספר למגרש אימונים, שבו יוכל התלמיד לאמן את עצמו בשאלות של זהות ולגבש אט אט את תפיסת עולמו בהתאם למחשבותיו, למעגל המשפחתי ולמעגל החברתי אליהם הוא שייך ולזיקה לתרבות היהודית ולעם ישראל.

פָּנִים / נורית זַרְחִי

אֶת הַפָּנִים שֶׁיֵּשׁ לִי
קִבַּלְתִּי מֵאִמָּא שֶׁלִּי.
גַּם הִיא אֶת פָּנֶיהָ קִבְּלָה
מֵאִמָּא שֶׁלָּהּ.
סָבְתִּי לִי מָסְרָה אֶת פָּנֶיהָ דַּרְכָּהּ.
אֵיזוֹ דֶּרֶךְ אֲרֻכָּה!

כָּךְ הִיא שׁוֹלַחַת אוֹתָם לַנְּכָדִים,
אַחַר לַנִּינִים.
בַּמִּשְׁפָּחָה שֶׁלִּי, מִי שֶׁנּוֹלַד
מְקַבֵּל מַתָּנָה – פָּנִים.

כָּל פַּעַם הֵם מוֹפִיעִים חֲדָשִׁים וְשׁוֹנִים:
עֵינַיִם כְּחֻלּוֹת הוֹפְכוֹת יְרֻקּוֹת,
מִתְקָרְבוֹת אֶל הָאַף אוֹ מִתְרַחֲקוֹת,
אֲבָל תָּמִיד, בַּמִּשְׁפָּחָה שֶׁלָּנוּ, הַפָּנִים
הָלְאָה, הָלְאָה, כַּנָּהָר
נוֹשְׂאִים אֶת הַפָּנִים.

תודות

למפתחי המוצר בצוות הנהגת מארג בבית הספר:
צוות רכזי המקצועות, חגית אמיתי, ענבר ארליך, אורי גולן, גלעד זאבי, כרמית טל, ירדנה פרפרי, פיטר מקנלי, אמנון רוה.

לאנשי צוות מארג:
אלישבע בולג מנחה שנה א'-ב', עמיחי צור מנהל חינוכי במארג – כל ישראל חברים ומנחה בית הספר, חיים פרג – מנהל תחום שנת האות וסופרוויזר של בית הספר, שוקי יניב אלחדד - מנהלת החטיבה לזהות יהודית ב"כל ישראל חברים".

לדורית שבח על ההגהה.

לאודליה רחבי על עימוד התכנים.